

Holistyczne wsparcie dziecka i rodziny. Interdyscyplinarna perspektywa społeczna, red. K. Wojtanowicz, M. Duda, Kraków 2025, s. 53–68 (Praca Socjalna w Teorii i Działaniu, 7).

 <https://doi.org/10.15633/9788383701097.04>

Anna Goch-Murzyniec

 <https://orcid.org/0000-0002-1780-2080>

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

 <https://ror.org/0583g9182>

Ojcowie się spotykają

W XXI wieku pojęcia ojca i ojcostwa – a wraz z nimi tradycyjna rola ojca kojarzona dotąd z zapewnianiem bytu, troską o wyżywienie, opiekę i wychowanie – zostały na nowo zinterpretowane¹. W literaturze przedmiotu pojawiają się terminy wskazujące na kryzys rodziny i ojcostwa, obserwowany nie tylko na terenie Polski. Ojciec w świetle obowiązującego prawa jest mężczyzną, mężem matki dziecka narodzonego w czasie trwania małżeństwa albo przed upływem trzystu dni od jego ustania. Ojcem można zostać również poprzez uznanie lub adoptowanie dziecka². Monika Lewicka zwraca uwagę na definicje socjologiczne ojcostwa, które rozpatrują fenomen pod względem kulturowym jako normy i wartości przypisywane roli oraz jako praktykowanie ojcostwa rozpoznawane przez sposób zachowania się ojca wobec dziecka i jego matki. W tradycyjnym rozumieniu rodziny, macierzyństwa i ojcostwa, aspekty norm kulturowych i zachowania – praktykowania – nie odbiegały od siebie. Współcześnie zauważa się pewne rozbieżności polegające na większym skupieniu na normach i wartościach przypisywanym roli ojca³. Męż-

---

1 Przemianę definicji ojca i ojcostwa w Turcji opisuje Alparslan Nas w artykule: *From Heroic Masculinity to Feminist Dads. Advertising Fatherhood in Türkiye*, „International Journal of Communication” 19 (2025), s. 1337–1356.

2 Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 nr 2809), Dział 1A. Rodzice i dzieci.

3 M. Lewicka, *Przemiany roli ojca we współczesnej kulturze. Implikacje pedagogiczne*, „Teologia i Moralność” 15 (2020) nr 1 (27), s. 201–212, s. 205.

czynna w roli ojca, zdefiniowanej na nowo, aktywnie uczestniczy w opiece nad dzieckiem, jest z nim związany emocjonalnie, to rodzic troskliwy, decydujący się na poświęcenie⁴.

Tożsamość ojca

Tożsamość mężczyzny jako ojca jest konstruktem, który tworzy się w odmienny sposób niż macierzyństwo. Badacze tematu zwracają uwagę, że podstawową przyczyną różnic w tej dziedzinie jest kontakt z dzieckiem w okresie prenatalnym. Ojcowie pozbawieni są możliwości fizycznego bezpośredniego kontaktu z dzieckiem w przeciwieństwie do matek. „Dla mężczyzn dziecko jest przede wszystkim abstrakcją przez dłuższą część ciąży i staje się bardziej namacalne dopiero w drugim trymestrze, kiedy oznaki ciąży stają się wyraźniej widoczne w ciele partnerki”⁵. Zatem budowanie się tożsamości ojcowskiej najczęściej powstaje jako zespół cech i odpowiedzialności w zakresie nie-macierzyństwa⁶. Niezależnie od rozumienia i wypełniania roli ojca oraz przemian we współczesnej rodzinie obecność ojca w życiu dziecka ma kolosalne znaczenie. „Dziecko może nie akceptować jego [ojca – przyp. AGM] zachowania, ale «ma ojca», wie, kto nim jest, wie, jaki jest, wie, co chciałby zmienić w ojcu. Buduje sobie, przez potwierdzenie lub zaprzeczenie jego cech, ideał mężczyzny i ojca. Zarówno syn, jak i córka potrzebują tej osoby na co dzień, by mogli rozwijać swoją płciowość, przygotowywać się do macierzyństwa i ojcostwa, wybrać współmałżonka i współrodzica swoich dzieci”⁷.

Spotkanie i wsparcie

„Spotkanie” jest określeniem często stosowanym w sytuacjach życia codziennego. Ludzie spotykają się, by coś wspólnie przeżyć, czegoś doświadczyć; zazwyczaj spotkanie jest bezpośrednim kontaktem między osobami. Bywa, że osoba spotkana nie pochodzi z kręgu znajomych. Spotkania mają miejsce również w sytuacjach zetknięcia się ze zdarzeniami, sztuką, przyrodą, stanami

4 T. Sosnowski, K. Konaszewski, *Od tradycyjnego do nowego modelu ojcostwa – potrzeba pedagogicznej zmiany*, „Rocznik Nauk Społecznych” 10 (2018) nr 2, s. 52.

5 V. Škvařil, P. Presslerová, *Becoming a father. A qualitative study on the journey to fatherhood*, „Health Psychology Report” 12 (2024) nr 2, s. 98.

6 V. Škvařil, P. Presslerová, *Becoming a father*, dz. cyt., s. 99.

7 D. Kornas-Biela, *Współczesny kryzys ojcostwa*, [w:] *Oblicze ojcostwa*, red. D. Kornas Biela, Lublin 2001, s. 72.

emocjonalnymi, Bogiem. Spotkania odbywają się w czasie i przestrzeni. Mogą być umówione i przypadkowe, a nawet tajemne. Spotkania rozpoczynają się i kończą. Mają również swój przebieg⁸.

W zakresie pojęciowym spotkanie często zestawiane jest z dialogiem. Pomimo wielu podobieństw oba określenia wykazują cechy prowadzące do ich rozróżnienia. Trudno jest wyobrazić sobie istotne spotkanie osób, pozbawione możliwości dialogowania, dzięki któremu zetknięcie osób nabiera pełniejszego wymiaru. Do prowadzenia dialogu nie jest jednak konieczne organizowanie spotkania, ponieważ ta forma komunikowania się między ludźmi może zachodzić poza spotkaniem. Samo spotkanie może zaś nadal mieć swój przebieg, nawet gdy dialog został przerwany. W spotkaniu chodzi o miejsce i czas, w którym następuje bycie i wzajemna prezentacja osób⁹. Dzięki spotkaniu przestrzeń zyskuje nowe znaczenie. Przestaje być obca, zaczyna stawać się miejscem skrzyżowania dróg biegnących w kierunku osób, świadkiem czegoś nienamacalnego, transcendentnego¹⁰.

Formę spotkań przyjmują oddziaływania terapeutyczne czy samopomocowe. Niektóre, odbywające się w większym gronie, gromadzące grupy uczestników, wspierane są dodatkowo udziałem specjalistów. Wśród grup inicjowanych z zamiarem wywołania w uczestnikach procesu przemiany wylicza się grupy treningowe z postacią centralną specjalisty-facylitatora, grupy terapeutyczne skupiające się wokół specjalisty posiadającego formalne uprawnienia do prowadzenia spotkań terapeutycznych i grupy samopomocowe, w których członkowie grupy stanowią wsparcie dla siebie nawzajem w rozwiązywaniu problemów o podobnej treści¹¹. Uczestnikami grup wsparcia częściej bywają kobiety. Podobnie przedstawia się sprawa wśród rodziców. Pomimo doświadczania rozmaitych trosk i problemów związanych z pojawieniem się dzieci, dotyczących zarówno ojców, jak i matek, to właśnie one – matki – chętniej poszukują grup wsparcia¹². „Grupy wsparcia, choć są powoływane dla rodziców, podobnie jak zebrania w szkole, zwykle gromadzą mamy. Jakoś tak się utarło stereotypowo, że to kobiety są opiekunkami, a mężczyźni żywicielami rodziny. Matki są od początku życia dziecka bezpośrednio z nim związane

---

8 Por. *Spotkanie*, [w:] *Uniwersalny słownik języka polskiego*, red. S. Dubisz, Warszawa 2003, s. 1341.

9 A. Węgrzecki, *Wokół filozofii spotkania*, Kraków 2014, s. 19–20.

10 M. Adamska-Staroń, *Spotkanie z Innym w perspektywie idei dialogu*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika” 23 (2014), s. 101.

11 M. Gwiżdż, *Grupa wsparcia jako przykład pomocy członkom rodzin osób z demencją*, „Kultura, Społeczeństwo, Edukacja” 24 (2023) nr 2, s. 194, <https://doi.org/10.14746/kse.2023.24.2.11>.

12 *Dlaczego ojcom dzieci z niepełnosprawnością trudniej korzystać z grup wsparcia niż matkom*, <https://jestesmywazni.pl/dlaczego-ojcom-dzieci-z-niepelnosprawnoscia-trudniej-jest-korzystac-z-grup-wsparcia-niz-matkom/> (30.04.2025).

i często tak zostaje. Oczywiście są wyjątki. Społeczne role stale ewoluują i coraz więcej jest świadomych i zaangażowanych zarówno ojców, jak i matek. W większości grup wsparcia nie ma podziału na ojców i matki, ale są też takie, które oferują spotkania specjalnie dla ojców, dlaczego? Bo męska grupa podobnie jak kobieca ma swoją specyfikę i dynamikę. Łatwiej jest uczestnikom otrzymać i dawać wsparcie, kiedy znajdują się w gronie osób o tej samej płci¹³”.

Tato.net

Na początku XXI wieku Dariusz Cupiał, ojciec trójki dzieci, rozpoczął poszukiwania inicjatyw nakierowanych na udzielanie wsparcia ojcom. W wyniku przeprowadzonej kwerendy zauważył, że organizacje społeczne najczęściej kierują swoje działania na otaczanie wsparciem dziecka, kobiety, matki. Ojcowie mogli liczyć na pomoc w przypadku rozvodu, ustalaniu kontaktów z dziećmi oraz w trudnych sytuacjach związanych ze stosowaniem przemocy wobec najbliższych. Ojciec pragnący pogłębić swoje kompetencje opiekuńczo-wychowawcze, żyjący w rodzinie z pełnymi prawami rodzicielskimi, nie stanowił grupy docelowej oddziaływań kampanii czy grup wsparcia. Dostrzeżenie tej istotnej luki w pracy na rzecz rodziny sprawiło, że jesienią 2003 roku, wraz z Wojciechem Czeronko, ówczesnie zaangażowanym w Lubelski Ośrodek Samopomocy, opracował plan działań pod nazwą „Wspieramy rodziny, wspierając ojców”, który miał być realizowany w ramach istniejącej Fundacji Cyryla i Metodego. Wspólne działania dały początek Inicjatywie Tato.Net¹⁴. Celem organizacji, funkcjonującej z powodzeniem do dziś, jest inspirowanie mężczyzn do świadomego przeżywania ojcostwa w kontekście życiowej roli wypełnionej pasją. W ramach swoich działań Tato.Net wyposaża ojców w konkretne narzędzia wsparcia, organizuje kursy, warsztaty dedykowane konkretnym umiejętnościom, prowadzi Kluby Ojcowskie, kreuje sieć współpracy, buduje kulturę promującą rodziny i odpowiedzialne ojcostwo¹⁵. Wśród warsztatów proponowanych przez fundację znajdują się spotkania poświęcone relacji z dziećmi, w szczególności z córkami, gdzie można odkryć mocne i słabe strony relacji, poznać i przełamać stereotypy, zbudować porozumienie. Warsztaty pod nazwą „7 sekretów efektywnego ojcostwa” realizowane

---

13 *Dlaczego ojcom OzN trudniej jest korzystać z grup wsparcia niż matkom?*, <https://jestesmywazni.pl/dlaczego-ojcom-dzieci-z-niepelnosprawnoscia-trudniej-jest-korzystac-z-grup-wsparcia-niz-matkom/> (28.04.2025).

14 D. Cupiał, *Kolumbowie naszego pokolenia. Historie mężczyzn, którzy postawili na ojcostwo*, Lublin 2015, s. 13–16.

15 Oficjalna strona Inicjatywy Tato.Net, <https://tato.net> (1.05.2025).

na podstawie publikacji Kena Canfielda¹⁶ w swoim założeniu poświęcone są aspektom równowagi życia rodzinnego i zawodowego, relacjom z dziećmi, planowaniu życia rodzinnego, wymianie doświadczeń. „Odkrywca talentów” daje możliwość wzmocnienia umiejętności rozpoznawania talentów swoich dzieci. „Ojciec niezłomny” to z kolei miejsce dla rozwiedzionych mężczyzn, którzy są ojcami. Główne hasło warsztatu – można przestać być mężem, ale zawsze pozostaje się ojcem – skupia uwagę na pomocy w poznawaniu, wspieraniu procesów pojednania członków rodziny i rozumieniu potrzeb, w szczególności dzieci. Tato.Net proponuje organizację wypraw i podróży dla ojców z dziećmi, a także szkolenia dla liderów i trenerów Klubów Ojcowskich. Fundacja corocznie organizuje konferencje, na których wręczany jest tytuł Max dla ojców, którzy zyskali największe uznanie społeczności. Podstawą codziennej pracy na rzecz ojców w ramach działań fundacji są regularne spotkania grup ojcowskich znajdujących się w Polsce oraz poza jej granicami. Kluby Ojcowskie realizują praktyczne rozwiązania istotne dla społeczności lokalnej, odpowiadają na potrzeby indywidualne każdego ojca. Ich działanie nawiązuje do idei spotkania jako grupy wsparcia.

Fundacja Share the Care

Grupa Rozwojowa Ojcowskie Wsparcie – GROW jest miejscem, w którym ojcowie mogą uzyskać pomoc w przezwyciężaniu trudności związanych z rodzicielstwem poprzez wymianę doświadczeń. Grupa w swoim wymiarze wspólnotowym otwiera na zrozumienie problemów, poszukiwanie wsparcia i dzielenie się radościami oraz przeszkodami, z którymi się mierzą. GROW jest inicjatywą realizowaną przez Fundację Share the Care, której misją jest „tworzenie świata równych szans”¹⁷. W odniesieniu do rodziny i podejmowanych ról rodzicielskich równe szanse przejawiają się w partnerstwie angażującym oboje rodziców w wychowanie i zaspokajanie potrzeb dzieci, co jest szansą na pogłębianie więzi zarówno z mamą, jak i z tatą. Fundacja realizuje swoje cele na podstawie trzech filarów, a więc poprzez:

- wspieranie pracodawców w budowaniu kultury organizacyjnej sprzyjającej rodzinie, w której matka i ojciec w równym stopniu angażują się w wychowanie dzieci;

---

16 Ken Canfield, założyciel National Center for Fathering w USA, specjalista z zakresu problematyki rodziny, ekspert Międzynarodowej Rady Programowej Tato.Net, autor publikacji dotyczących ojcostwa i rodziny.

17 Oficjalna strona Fundacji Share the Care, <https://sharethecare.pl/misja/> (4.05.2025).

- organizowanie kampanii społecznych na rzecz równości rodzicielskiej;
- działania angażujące pracę samorządów, organizacji pozarządowych w ramach rzecznictwa.

Spotkania GROW w założeniu przeznaczone są dla ojców i przyszłych ojców, obejmują cykl składający się z ośmiu tematów realizowanych w stałych, zamkniętych, kameralnych grupach, w trybie online. Tematyka spotkań dotyczy m.in. ciąży i porodu, priorytetów ojcowskich, obrazu ojcostwa z perspektywy doświadczeń z własnymi ojcami, potrzeb rozwojowych dzieci, relacji z żoną, partnerką po porodzie, wypełniania codziennych obowiązków domowych, dbania o siebie. Spotkania prowadzi psycholog Kamil Janowicz¹⁸.

Fundacja Share the Care we współpracy z marką Gillette prowadzi coroczną kampanię „Facet na 100 PRO”, w której ojcowie mogą dzielić się swoimi historiami związanymi z pełnioną rolą rodzicielską. „Nie ma znaczenia, ile masz lat, czy wychowujesz dziecko samodzielnie, czy z partnerką lub żoną, czy korzystałeś z urlopu rodzicielskiego. Liczy się autentyczność i prawdziwa historia – taka, która może poruszyć innych. Bo bycie tatą to życie na 100 proc. – pełne emocji, bliskości i chwil, które zostają na zawsze”¹⁹.

Fundacja w ramach innowacyjnego projektu prowadzi warsztaty dla ojców w szkole rodzenia – „Zaangażowany tata od początku”. Silnie utwierdzone stereotypy, brak wiedzy i wsparcia ze strony otoczenia stanowią główny powód niepodejmowania dłuższych urlopów rodzicielskich przez ojców. Projekt realizowany jest przy współdziałaniu Instytutu Badań Strukturalnych w ramach projektu grantowego TransferHUB – inkubator innowacji społecznych w obszarze zatrudnienia²⁰.

Męski Krąg

Na przełomie XX i XXI wieku w Polsce zaczęły się rozwijać spotkania organizowane specjalnie dla mężczyzn, inspirowane ideami Roberta Bly z książki *Żelazny Jan*²¹ oraz Steve’a Biddulpha z książki *Męskość. Nowe spojrzenie*²² – które dotyczyły sposobów przeżywania i rozumienia męskości – a także obserwacją ruchów rozwoju osobistego angażujących mężczyzn świata zachodniego.

---

18 Oficjalna strona internetowa GROW, <https://teamrodzina.pl/2025/03/11/grupa-rozwojowa-ojcowskie-wsparcie-2/> (4.05.2025).

19 *Facet na 100 Pro. Prawdziwe historie*, <https://sharethecare.pl/facet-na-100-pro-prawdziwe-historie/> (4.05.2025).

20 Oficjalna strona projektu TransferHUB, <http://www.transferhub.pl> (5.05.2025).

21 R. Bly, *Żelazny Jan*, Poznań 2017.

22 S. Biddulph, *Męskość. Nowe spojrzenie*, Poznań 2017.

Początkowo spotkania odbywały się spontanicznie, były nieformalne i gromadziły mężczyzn zainteresowanych samorozwojem oraz sferą duchowości. Pierwsze kręgi powstały w Warszawie, Gdańsku i Krakowie²³.

Ideą spotkań jest wspieranie mężczyzn w duchu apolityczności i areligijności, dążenie do przełamania stereotypów dotyczących męskości. Spotkania odbywają się w formule otwartej i warsztatowej, część z nich adresowana jest do ojców pragnących poszerzyć wiedzę na temat rozwoju dziecka, relacji dziecka z matką. „Męskie Kręgi odgrywają ważną rolę w przeciwdziałaniu izolacji społecznej, promowaniu zdrowia psychicznego oraz redefiniowaniu męskości w sposób autentyczny i pozbawiony toksycznych wzorców. Ich przyszłość wydaje się obiecująca, ponieważ coraz więcej mężczyzn poszukuje przestrzeni do rozwoju osobistego i autentycznych relacji z innymi”²⁴.

Wspólnota Głos Ojca

Wspólnota Głos Ojca działająca przy parafii Matki Bożej Nieustającej Pomocy w Pruszkowie została zainicjowana w 2018 roku jako efekt biwakowych rozważań mężczyzn. Łukasz Leśniewski, jeden z założycieli, określa jej charakter przez pryzmat katolickich wartości. Nazwa nawiązuje do pragnień członków pogłębienia relacji z Bogiem i rodziną.

Jednym ze sposobów realizacji zamierzeń wspólnoty jest organizowanie Warsztatów św. Józefa, które w założeniu są propozycją kreatywnego spędzania czasu z dzieckiem. Wspólnota organizuje wyjazdy, pielgrzymki oraz rekolekcje dla ojców, zwraca szczególną uwagę na zadania ojców w rodzinach. Inspiracją działań często pozostają postacie biblijne, np. warsztaty Droga Izaaka – wydarzenie survivalowo-patriotyczne skupiają się na relacji ojca z synem w wieku od 6 do 12 lat. Podczas wspólnej wędrowki oboje uczą się współpracy, pokonując różnego typu wyzwania. Wydarzenie kończy się ojcowskim błogosławieństwem syna. Dla ojców już starszych synów, w wieku od 12 do 16 lat, organizowane jest inne wydarzenie, zainspirowane biblijną postacią Gedeona, a spotkaniom poświęconym ojcom i córkom towarzyszy opowieść o Rut. Członkowie wspólnoty spotykają się na cotygodniowych rozważaniach Słowa Bożego. Wspólnota pragnie rozszerzyć swoją działalność na inne miejscowości i parafie²⁵.

---

23 Krakowski krąg działa do dziś, świętował swoje dwudziestolecie.

24 20 lat Męskiego Kręgu w Krakowie, <https://ipri.com.pl/meski-krag> (27.04.2025).

25 M. Osińska, *Zostań najlepszym tatą. Przegląd wspólnot i inicjatyw ojcowskich*, <https://www.ekai.pl/zostan-najlepszym-tata-przeglad-wspolnot-i-inicjatyw-ojcowskich/> (4.05.2025).

Stowarzyszenie Od-Do

Stowarzyszenie Od-Do jest organizacją powstałą w 2001 roku, ukierunkowaną na pracę z osobami syndromem DDA lub DDD. Założyciele Stowarzyszenia wywodzą się z grupy studenckiej Uniwersytetu Warszawskiego. Stowarzyszenie oferuje autorskie szkolenia dotyczące DDA, wśród których znajduje się również Szkoła Psychoterapii DDA. Jedną z propozycji realizowanych przez stowarzyszenie było prowadzenie grup wsparcia dla ojców pod hasłem „Jesteśmy synami naszych ojców – jesteśmy ojcami naszych dzieci”. Od-Do przekonuje, że rodzice, zarówno matki, jak i ojcowie, wykonują pracę zaliczaną do grona najważniejszych na świecie – jest nią rodzicielstwo. Łączenie codziennych obowiązków rodzicielskich i pracy zawodowej wywołuje rozmaite emocje. Pomysłem na ich okiełznanie jest organizacja wsparcia dla ojców poprzez nieodpłatne spotkania grupowe. Stowarzyszenie stwarza możliwość, by:

- spotkać się w męskim gronie ojców i podzielić się zarówno tym, co radosne, jak i tym, co trudne;
- wspólnie przyrzeć się swoim wcześniejszym doświadczeniom;
- zrozumieć lepiej ojcowskie „tu i teraz”;
- pomyśleć o przyszłości swojej, dzieci, swoich związków i najważniejszych relacji;
- i może coś zaplanować i zmienić²⁶.

Spotkania adresowane są do ojców, którzy chcą być „fajnymi tatami”. Cykl dwunastu spotkań realizowany był stacjonarnie w Warszawie. Prowadzili je Grzegorz Brachfogel i trenerzy stowarzyszenia. Do 2021 roku odbyły się cztery edycje tych spotkań²⁷.

Fundacja Jesteśmy Ważni

Wałbrzyska Fundacja Jesteśmy Ważni została powołana do życia przez Dominikę Wiśnik w maju 2022 roku. Celem jej działań jest szeroko pojęte wsparcie rodzin, w których funkcjonują osoby z niepełnosprawnościami. Myślą przewodnią jest „pokazanie ludziom, którzy mają niepełnosprawne dziecko, że wciąż mogą wieść szczęśliwe życie”²⁸. Działania organizacji obejmują prowadzenie warsztatów edukacyjnych i terapeutycznych, których treści mają

---

26 Oficjalna strona Stowarzyszenia Od-Do, <https://www.od-do.org/kim-jestesmy> (28.04.2025).

27 Wsparcie dla mężczyzn: <https://stopuzalezniom.pl/aktualne-inicjatywy/cala-warszawa/grupa-wsparcia-dla-ojcow-rozwoj-i-wsparcie-dla-mezczyzn/> (2.05.2025).

28 Oficjalna strona Fundacji Jesteśmy ważni, <https://jestesmywazni.pl/corobimy/> (3.05.2025).

wspierać rodziców w dbałości o dobrostan całej rodziny. Jak zauważa fundatorka, rodzice dzieci z niepełnosprawnościami często cierpią na depresję, trudno jest im dostrzec możliwości poprawy stanu, w którym się znajdują. Warsztaty mają pomóc w dostrzeganiu radości życia codziennego. Fundacja organizuje kilka razy w roku wyjazdy terapeutyczno-wytchnieniowe, gdzie rodzice otrzymują możliwość nabrania sił podczas sesji terapeutycznych. Standardem pracy fundacji jest również prowadzenie grup wsparcia dla rodziców. Jesteśmy Ważni tworzy swoje grupy wsparcia również dla ojców dzieci z niepełnosprawnościami, odpowiadając tym samym na dostrzeżone potrzeby tej grupy społecznej. „Włączenie ojców do dyskusji o niepełnosprawności i dostępnych formach wsparcia przekłada się na bardziej zrównoważone podejście do opieki nad dziećmi”²⁹. Według fundacji obecność ojców w życiu dzieci z niepełnosprawnościami często jest pomijana lub wręcz ignorowana. Matki zazwyczaj chętniej poszukują grup wsparcia, częściej są informowane o różnego rodzaju trudnościach związanych ze zdrowiem czy wychowaniem dzieci. Ojcowie chcą również uczestniczyć w życiu swoich dzieci z niepełnosprawnościami. Tworzenie inkluzywnych grup wsparcia odpowiadających na ojcowskie potrzeby daje szansę na poprawę funkcjonowania całej rodziny.

Fundacja ALEKlasa

Fundacja ALEKlasa została powołana do życia w 2018 roku w Warszawie przez Radosława Machnicę i Izabelę Hnidziuk-Machnicę, rodziców Mateusza w spektrum autyzmu. Jej celem jest wspieranie osób nieneuronormatywnych i ich rodzin. Osoby skupione wokół fundacji zwyczajowo określają podopiecznych w spektrum autyzmu jako Asy. Założyciele wyrażają swoje podejście do spektrum w sposób niezwykle pozytywny. „Spektrum autyzmu to inny wzorzec neurorozwojowy i podchodzimy do niego tylko pełni optymizmu i ciekawości, traktując jako dodatkowy atut, czy jak to ostatnio lubimy mawiać: «As w rękawie». [...] Zdajemy sobie sprawę, że wraz z diagnozą otrzymujemy w pakiecie «mocne i słabe» strony dziecka, bardzo radosne, ale i te dramatyczne chwile, brak akceptacji ze strony rówieśników i znajomych z pracy, ale też i wspaniałe przyjaźnie. Spektrum autyzmu nie różni się zatem niczym od neurotypowego świata, gdzie wszystko ma swoje jasne i ciemne strony. Doskonale wiemy jednak o tym, że barwy Zespołu Aspergera są zdecydowanie bardziej wyraziste”³⁰.

---

²⁹ Tamże.

³⁰ Fundacja ALEKlasa, *O Fundacji*, <https://fundacja-aleklasa.eu/o-fundacji> (4.05.2025).

Fundacja prowadzi szeroko rozumianą działalność edukacyjną w zakresie spektrum autyzmu kierowaną do szkół, pracodawców, specjalistów. Organizuje warsztaty, wykłady, konferencje, pomaga podczas interwencji kryzysowych, prowadzi grupy wsparcia dla rodziców ojców i matek. Spotkania ojcowskie skupiają się na budowaniu relacji z dziećmi, wspieraniu ich w rozwoju, wzmacnianiu poczucia własnej wartości. Tematyka rozważań grupy w dużej części dotyka emocji i nabywania umiejętności komunikacji interpersonalnej. Spektrum nie może przesłaniać istoty dziecka, emanować trudnościami i niemożliwościami. Ojcostwo w przypadku nieneuronormatywnego dziecka może – według prowadzących grupę – być satysfakcjonujące. Oprócz tematów związanych z rodzicielstwem podczas spotkań poruszane są kwestie relacji w związku z matką dziecka, które nie mogą być zdominowane przez dziecko i jego spektrum. Spotkania grupy wsparcia odbywają się stacjonarnie oraz za pomocą komunikatora zoom. Udział w spotkaniach jest płatny.

Grupę o podobnym zakresie proponuje Fiklon w Krakowie. Comiesięczne spotkania dla ojców dzieci ze zdiagnozowaną nieneuronormatywnością prowadzi dr Roman Hilscher³¹. W Pruszczu Gdańskim spotkania dla ojców organizuje zaś Stowarzyszenie Nasz Autyzm. Spotkania z częstotliwością raz w miesiącu prowadzi Krzysztof Tokarski³².

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę

Ciekawą propozycją dla ojców przedstawia fundacja powołana do życia przez Alinę Margolis-Edelman i Irenę Kornatowską w 1991 roku, początkowo nosząca nazwę Dzieci Niczyje, obecnie Dajemy Dzieciom siłę. Celem działalności organizacji jest wsparcie dzieci i ich rodzin w obszarach ochrony przed przemocą i wykorzystaniem seksualnym poprzez pomoc prawną, psychologiczną, prowadzenie szkoleń, telefonów zaufania, kampanii społecznych wpływające na powstawanie odpowiednich aktów prawnych. Jednym ze sposobów wsparcia rodzin jest prowadzenie Poradni dla Rodziców Latarnia Morska, w której podstawową metodą pracy jest metoda mentalizacji, w oparciu o Lighthouse MBT Parenting Programme, nawiązujący do koncepcji psychoanalitycznych

---

31 Fiklon, *Grupa wsparcia dla ojców dzieci z diagnozą neuroróżnorodności*, <https://fiklon.pl/warsztaty/grupa-wsparcia-dla-ojcow-dzieci-z-neuroroznorodnoscia/> (5.05.2025).

32 Fanpage Stowarzyszenia Nasz Autyzm, <https://www.facebook.com/stowarzyszenienaszautyzm/> (5.05.2025).

Anny Freud³³. Mentalizacja jest umiejętnością postrzegania własnych stanów mentalnych i stanów mentalnych innych osób. „Mentalizacją określa się także zdolność do myślenia o myśleniu, do refleksji nad źródłem myśli i emocji, do antycypowania skutków własnych decyzji i słów, wreszcie do rozumienia wpływu własnych zachowań na uczucia innych”³⁴. Program Latarnia Morska skierowany jest do rodziców, którzy w swoim życiu doświadczyli złożonych trudności, także w relacji z własnymi rodzicami. W ramach programu przewidziane są spotkania grupowe obejmujące psychoedukację oraz indywidualne spotkania terapeutyczne³⁵. Pilotaż programu przeprowadzony w Wielkiej Brytanii, przedstawił pozytywnie efekty mentalizacji wśród rodzin i dzieci doświadczających przemocy i traumy związanej z wielopropblemowością³⁶.

Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę wspiera ojców dzieci do 6 roku życia organizując, zgodnie z programem Latarnia Morska, spotkania indywidualne i grupy wsparcia. Ostatnia edycja cyklu 20 spotkań odbywała się dzięki współpracy z Pru – Prudential Polska. Uczestnicy wysoko ocenili merytoryczność i wpływ poruszanych treści na zmianę w funkcjonowaniu ich rodzin.

Organizacje wspierające prawa ojca

Największą grupę organizacji wspierających ojców stanowią stowarzyszenia i fundacje, których celem jest zaspokojenie realizacji praw ojców w kontekście opieki i kontaktów z dziećmi. Centralne Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca i Dziecka oferuje pomoc w rodzinnych sytuacjach kryzysowych – rozpadających się związków, dyskryminacji i w opiece nad dzieckiem, wsparcie w wypadku fałszywych oskarżeń. Stowarzyszenie zachęca i motywuje do zadbania o własne sprawy, zapewnia pomoc w korespondencji z sądem. Celem stowarzyszenia jest dbałość o dobro dziecka poprzez umożliwienie kontaktu z obojgiem rodziców. CSOPOID podkreśla, że udziela wsparcia nie tylko ojcom, lecz

---

33 Lighthouse MBT Parenting Programme (Latarnia morska) opracowano w Family Assessment and Safeguarding Service (Oxfordshire) oraz ReConnect (Buckinghamshire) z myślą o rodzicach o wysokim poziomie ryzyka. Jest adaptacją terapii zaburzeń osobowości opartej na mentalizacji.

34 C. Barański, *Mentalizacja w praktyce klinicznej*, <https://psychologiapraktyce.pl/arttykul/mentalizacja-w-praktyce-klinicznej> (6.05.2025).

35 Anna Freud. *Past research projects*, <https://www.annafreud.org/research/past-research-projects> (6.05.2025).

36 P. Fonagy, M. Slead, T. Baradon, *Randomized controlled trial of parent–infant psychotherapy for parents with mental health problems and young infants*, „Infant Mental Health Journal” 2026 nr 37, s. 97–114.

także matkom pozbawionym kontaktu z dzieckiem³⁷. Podobne wsparcie proponuje Dzielny Tata, organizacja aktywna od 2010 roku, propagująca opiekę naprzemienną. Grupy wsparcia ojców funkcjonują pod egidą organizacji w 100 polskich miastach. Dzielny Tata zachęca: „Prosimy wszystkich ojców i ich rodziny, aby łączyli się w grupy i szukali znajomych w pobliżu siebie, żeby informowali, zbierali jak najwięcej informacji o ojcach ze swojej okolicy, musimy znać się nie tylko przeze mnie [Michała Fabisiaka – założyciela Dzielny Tata], ale nawzajem – chcemy stworzyć sieć powiązań tak, żeby każdy znał każdego. Przedstawiciele będą łączyć was w miastach”³⁸. Organizacja prowadzi działalność informacyjną, organizuje manifestacje i protesty. Inne stowarzyszenie, Narodowe Centrum Ojcostwa, również oferuje pomoc prawną i psychologiczną dla ojców starających się odzyskać kontakt ze swoimi dziećmi³⁹. PewnyTato.pl jest portalem internetowym zorientowanym na wsparcie ojców w dziedzinie ustalenia ojcostwa. Treści publikowane na stronie internetowej, według zapewnień założycieli, obejmują wszechstronne spojrzenie na to zagadnienie dzięki współpracy ze specjalistami z dziedziny psychologii, prawa, detektywistyki⁴⁰.

Podsumowanie

Przedstawione w rozdziale organizacje nie wyczerpują wszystkich możliwości wsparcia ojców. Ojcowie mogą wybierać spotkania stacjonarne i online, grupy zorientowane wyznaniowo i świeckie, poświęcone problemom związanym z niepełnosprawnościami dzieci oraz z przeszłością uwikłaną w uzależnienia rodziców. Dostęp do proponowanych spotkań może być płatny i bezpłatny. Organizacje proponujące wsparcie dla ojców mają zasięg lokalny lub ogólnopolski, niekiedy ich wpływ sięga, tak jak w przypadku Tato.Net, poza granice naszego kraju. Największą grupę organizacji wspierających ojców stanowią takie, które dostrzegają zmagania z pewnego rodzaju dyskryminacją ojców w opiece nad dziećmi w przypadku rozwodu czy rozstania z partnerką. Wsparcie w tym wypadku nakierowane jest przede wszystkim na uzyskanie pomocy prawnej i motywowanie do starań na rzecz odzyskania kontaktu i relacji z dzieckiem. O dyskryminacji w opiece nad dzieckiem przejawiającej

---

37 Oficjalna strona internetowa Centralnego Stowarzyszenia Obrony Praw Ojca i Dziecka, <http://www.csopoid.pl/> (27.04.2025).

38 Oficjalna strona internetowa Dzielny Tata, <http://dzielnytata.pl/organizacje.htm> (27.04.2025).

39 Oficjalna strona internetowa Narodowego Centrum Ojcostwa, <http://www.prawaojca.org.pl> (27.04.2025).

40 Oficjalna strona internetowa portalu PewnyTato, <https://pewnytato.pl> (29.04.2025).

się m.in. w niedostrzeganiu ojca, nieinformowaniu go o sytuacji zdrowotnej dziecka wspominają rodzice dzieci z niepełnosprawnościami. Spotkania dla ojców dzieci nieneuronormatywnych czy z zespołem Downa proponują fundacje ALEKlasa, Fiklon i Stowarzyszenie Nasz Autyzm.

Spotkania dla ojców zmagających się z przeszłością alkoholową rodziców czy trudnościami mentalnymi proponują: Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę oraz Stowarzyszenie Od-Do. Nabór do grupy wsparcia dla ojców prowadzi także łódzka Fundacja Tampolina⁴¹.

Idea spotkania okazuje się w równym stopniu atrakcyjna dla mężczyzn i kobiet. Wydaje się, że kompleksowo wspiera ojców i rodziny Fundacja Cyryla i Metodego w Inicjatywie Tato.Net poprzez budowanie sieci wsparcia dla ojców, szkolenia liderów, organizowanie warsztatów i konferencji, wybory taty roku. Cenną inicjatywą wspierającą ojców jest Share the Care starająca się nakłonić pracodawców do podejmowania rozwiązań umożliwiających ojcom elastyczny system pracy, dzięki któremu obecność ojca w opiece i wychowaniu dziecka będzie zauważalna w większym niż dotychczas stopniu. Funkcjonujące w całym kraju kręgi męskie wskazują, że także mężczyźni chcą się spotykać i rozmawiać o swoich problemach we własnym gronie.

Bibliografia

- 20 lat Męskiego Kręgu w Krakowie, <https://ipri.com.pl/meski-krag> (27.04.2025).
- Adamska-Staroń M., *Spotkanie z Innym w perspektywie idei dialogu*, „Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika” 23 (2014), s. 95–101.
- Barański C., *Mentalizacja w praktyce klinicznej*, <https://psychologiaipraktyce.pl/artukul/mentalizacja-w-praktyce-klinicznej> (6.05.2025).
- Biddulph S., *Męskość. Nowe spojrzenie*, Rebis, Poznań 2017.
- Bly R., *Żelazny Jan*, Zysk i Spółka, Poznań 2017.
- Centralne Stowarzyszenie Obrony Praw Ojca i Dziecka, <http://www.csopoid.pl> (27.04.2025).
- Anna Freud. *Past research projects*, <https://www.annafreud.org/research/past-research-projects> (6.05.2025).
- Cupał D., *Kolumbowie naszego pokolenia. Historie mężczyzn, którzy postavili na ojcostwo*, Fundacja Cyryla i Metodego, Inicjatywa Tato.Net, Lublin 2015.

---

41 Ogłoszenie o naborze uczestników do grupy wsparcia dla ojców, <https://www.lodzkafundacja-tampolina.pl/index.php/dla-rodzica/grupy-wsparcia/grupa-wsparcia-dla-ojcow> (28.04.2025).

- Dlaczego ojcom dzieci z niepełnosprawnością trudniej korzystać z grup wsparcia niż matkom*, <https://jestesmywazni.pl/dlaczego-ojcom-dzieci-z-niepelnosprawno-scia-trudniej-jest-korzystac-z-grup-wsparcia-niz-matkom/> (30.04.2025).
- DzielnyTata.pl. Organizacje*, <http://dzielnytata.pl/organizacje.htm> (27.04.2025).
- Facet na 100 Pro. Prawdziwe historie*, <https://sharethecare.pl/facet-na-100-pro-prawdziwe-historie> (4.05.2025).
- Fonagy P., Slead M., Baradon T., *Randomized controlled trial of parent–infant psychotherapy for parents with mental health problems and young infants*. *Infant, „Mental Health Journal”* 2026 nr 37, s. 97–114.
- Fundacja ALEKlasa, <https://fundacja-aleklasa.eu/o-fundacji> (4.05.2025).
- Fundacja Fiklon, <https://fiklon.pl/warsztaty/grupa-wsparcia-dla-ojcow-dzieci-z-neuroroznorodnoscia/> (5.05.2025)
- Fundacja Jesteśmy Ważni, <https://jestesmywazni.pl/corobimy/> (3.05.2025).
- Fundacja Share the Care, <https://sharethecare.pl/misja/> (4.05.2025).
- Grupa Rozwojowa Ojcowskie Wsparcie, <https://sharethecare.pl/grupa-rozwojowa-ojcowskie-wsparcie-2/> (4.05.2025).
- Gwiżdż M., *Grupa wsparcia jako przykład pomocy członkom rodzin osób z demencją*, „Kultura, Społeczeństwo, Edukacja” 24 (2023) nr 2, s. 189–203, <https://doi.org/10.14746/kse.2023.24.2.11>.
- Kornas-Biela D., *Współczesny kryzys ojcostwa*, [w:] *Oblicze ojcostwa*, red. D. Kornas Biela, Towarzystwo Naukowe Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego, Lublin 2001.
- Lewicka M., *Przemiany roli ojca we współczesnej kulturze. Implikacje pedagogiczne*, „Teologia i Moralność” 15 (2020) nr 1 (27), s. 201–212.
- Narodowe Centrum Ojcostwa, <http://www.prawaojca.org.pl> (27.04.2025).
- Nas A., *From Heroic Masculinity to Feminist Dads. Advertising Fatherhood in Türkiye*, „International Journal of Communication” 19 (2025), s. 1337–1356.
- Ogłoszenie o naborze uczestników do grupy wsparcia dla ojców*, <https://www.lodzkafundacjatrampolina.pl/index.php/dla-rodzica/grupy-wsparcia/grupa-wsparcia-dla-ojcow> (28.04.2025).
- Osińska M., *Zostań najlepszym tatą. Przegląd wspólnot i inicjatyw ojcowskich*, <https://www.ekai.pl/zostan-najlepszym-tata-przeglad-wspolnot-i-inicjatyw-ojcowskich> (4.05.2025).
- Pewny Tato, <https://pewnytato.pl> (29.04.2025).
- Škvařil V., Presslerová P., *Becoming a father. A qualitative study on the journey to fatherhood*, „Health Psychology Report” 12 (2024) nr 2, s. 97–111.
- Sosnowski T., Konaszewski K., *Od tradycyjnego do nowego modelu ojcostwa – potrzeba pedagogicznej zmiany*, „Rocznik Nauk Społecznych” 10 (2018) nr 2, s. 51–63.
- Stowarzyszenie Nasz Autyzm, <https://www.facebook.com/stowarzyszenienaszautyzm/> (5.05.2025).

Stowarzyszenie Od-Do, <https://www.od-do.org/kim-jestesmy> (28.04.2025).

Tato.Net, <https://tato.net> (1.05.2025).

TransferHUB, <https://www.transferhub.pl> (5.05.2025).

Ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. – Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz.U. 2023 poz. 2809).

Uniwersalny słownik języka polskiego, red. S. Dubisz, Wydawnictwo Naukowe PWN, Warszawa 2003.

Węgrzecki A., *Wokół filozofii spotkania*, Wydawnictwo WAM, Kraków 2014.

Wsparcie dla mężczyzn, <https://stopuzalezniom.pl/aktualne-inicjatywy/ca-la-warszawa/grupa-wsparcia-dla-ojcow-rozwoj-i-wsparcie-dla-mezczyzn> (2.05.2025).

Abstrakt

Ojcowie się spotykają

Zmiany w rozumieniu i praktykowaniu rodzicielstwa, macierzyństwa i ojcostwa wpływają w zasadniczy sposób na funkcjonowanie rodziny. Zaangażowany ojciec, chcąc sprostać na nowo definiowanej i świadomie przyjmowanej roli, poszukuje wsparcia, które może zyskać wśród jemu podobnych, poszukujących, zorientowanych na cel, jakim jest bycie dobrym ojcem. Spotkanie jest formą uzyskania wsparcia, nabycia wiedzy i wymiany doświadczeń. Rozdział ukazuje efekty poszukiwań spotkań polskich ojców, analizując ich wpływ na budowanie tożsamości ojcowskiej oraz kompetencji rodzicielskich. Omówiono rolę grup wsparcia, warsztatów oraz inicjatyw społecznych w procesie redefinicji roli ojca w sferze prywatnej i publicznej.

Słowa kluczowe: wsparcie, ojciec, ojcostwo, tożsamość, spotkanie

Abstract

The fathers are meeting

Changes in the understanding and practice of parenthood, motherhood, and fatherhood are fundamentally affecting family functioning. The involved father, wishing to cope with his redefined and consciously accepted role, seeks the support he can gain among those like him – seeking, goal-oriented to be a good father. A meeting is a form of gaining support, acquiring knowledge, and exchanging experiences. The chapter shows the results of the search for meetings of Polish fathers, analyzing their

impact on building fatherly identity and parental competences. The role of support groups, workshops, and social initiatives in the process of redefining the father's role in both private and public spheres is discussed.

Keywords: support, father, fatherhood, identity, meeting